

1979

KM 20450 Hollola, Untila, Kirkk'ailanmäki Rautakautisia ruumiskalmistoläyöjä, jotka on löydetty vuonna 1978 Anna-Liisa Hirviluodon johdolla suunnitellussa kaivauksissa Hollolan Kirkk'ailanmaen entuudestaan tunnetusta ruumiskalmistosta, aikaisemmat tutkimukset: Jouma Leppäaho 1935, Helmer Salmo 1936, Anna-Liisa Hirviluoto 1968. Aikaisemmat löydöt: KM 10048:1-2, KM 10137:1-~~2~~³², museorastin historian toimisto 35175:1-21 ja 36077:1-52. Penumkartta 2133 / SAIRAKKALA; X=6764:58, Y=57862, Z=m.125

Hautalöydöt (esimeelliset)

Hauta I

Uusi
nume-
rointi

1a
1b
1c

Ks. leu-
sim

1. Kuparimen hopeoitu rannerengas. tehty tasaleveästä, päihin päin kape-
nevasta ohuesta levyistä. Penkaan pinta on koristettu kolmella erilaisella leimasimella: kolmella pistelemällä täytetyllä kolmiolla, pistemäisellä punsoililla ja taltanterämuotoisella punsoililla (leveys 6,8 cm), jolla on muodostettu viivoja. Penkaan leveimmässä kohdassa on kuusi parittaista kolmiokkeimaa vastakkain pystysuorassa rivissä. Kolmiokkeima on tehty leimasimella, jonka kanta on viallinen. Pisteleimat ja viiva-aiheet on sijoitettu kovan pintaan, kuten aiheista pinnasta ilmenee. Esineen koko on ^{leveys} 3,4 x ^{halkaisija} 5,4 cm. Penkaan toisesta päästä on mentumet palamen. Rengas on särkyneet käyttöaikanaan ja muutosmateriaali on korjattu kahdella pronnimas-
talla.

Rannerengas on ollut vainajan oikeassa kädessä ^{nimmalla} Penkaan päällä oli laaksimuitista

1979

KM 20450
Hollola, Untila,
Kisk'ailan
mäki

^{narsomaista}

tekstiä ja päällimmäisenä oli tuok-
ta palaneen, jonka juovat kulkevat
haudan pituus suunnan mukaisesti.
Renkaan sisältä oli sauneluita.

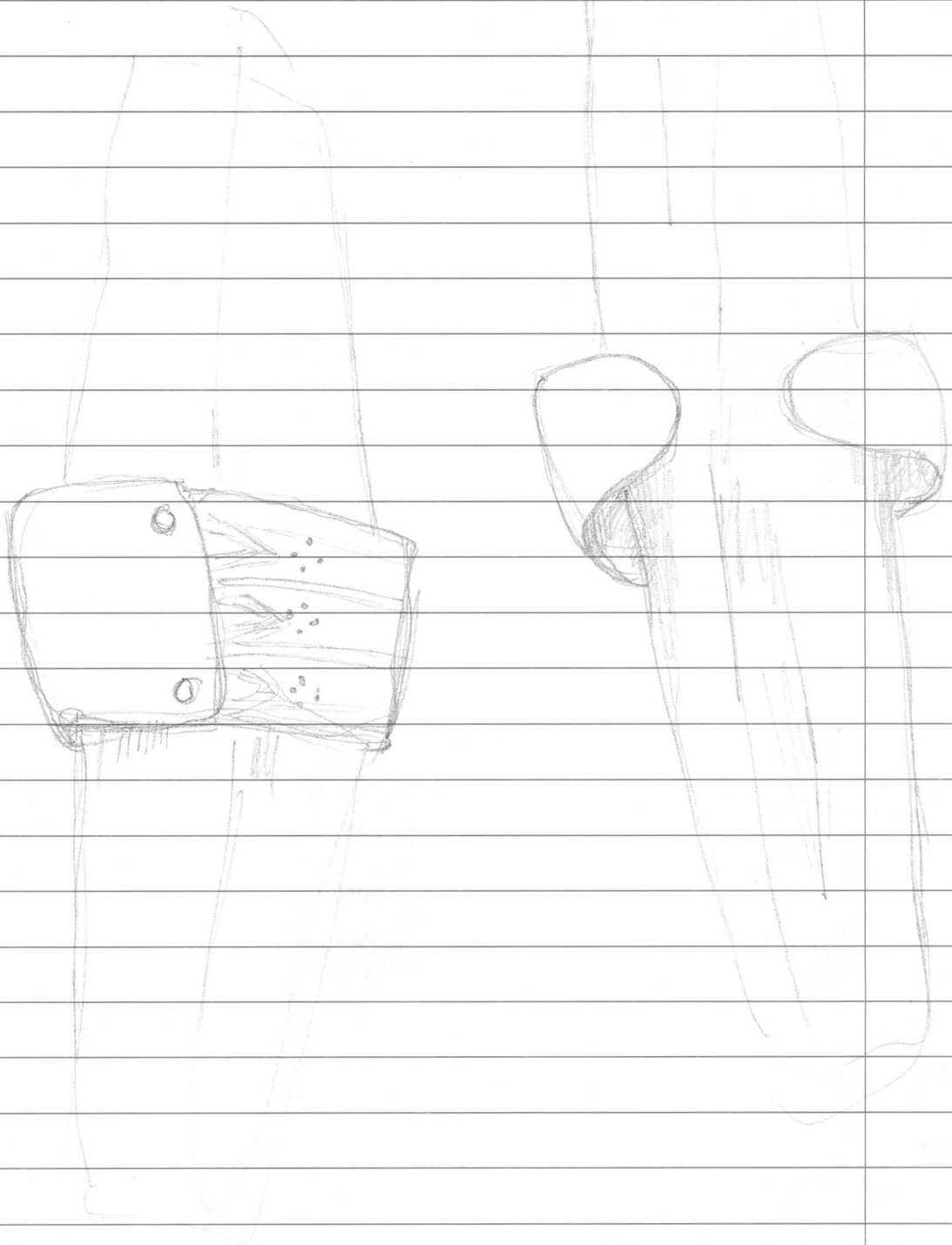
löytö 34, pl. = 1.98.

1a rannerengas

1b tekstili ja luti

1c luu

käsivarren luita (kyyr-
luu ja värttinäluu) ja
kämmenten luita (näitä
ei ole Salon luuanalyyysissä).
Renkaan sivupuolella oli
kaksinäyttistä palttinaa.

uusi
nume-
rointi
ks.-seur.
sivu

2. Ohuesta levystä tehty avoin päihin
päin kasvava rannerengas hopeoitua
kuparia. Samantyyppinen kuin mo-
1. Ohuen päinety, rannerenkaan leveim-
mässä keskikohdassa on vära-aiheella
kehystetty suorakaide, missä on ristik-

1979

KM 20450
Hollola
Untila,
Kirkk'ailan
mäki

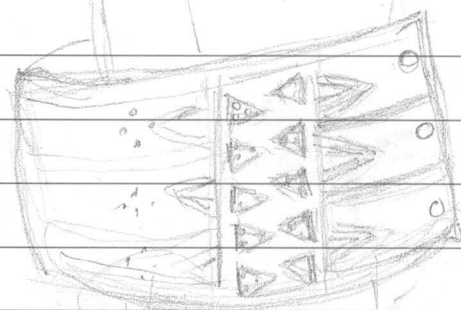
kain kuusi parittaista kolmella
pisteellä täytettyä ^{kolmista} leimaa. Ne on tehty
samanlaisella viällisellä leimasimella
kuin mo 7: m leimat. Käyttöaika-
maan rannerengas on särkyneet
kahteen osaan ja ne on liitetty yhteen
kolmella pronssimastulla.

Rannerenkaan leveys on 3.3 cm ja kal-
kaisija 5.3 cm.

Rannerengas täytyi vainajan vasem-
masta kädestä ^{nimellä} sisältä oli ranneriuta
päälimmäisenä tuohia ja sen alla, siis
rannerenkaan päällä kaksiniitistä
tekstiiliä. Laitto mo 35, pl. 1.99

Siväpuolella oli
kaksiniitistä
palttinasiidosta
vähemmän kuin
toisen renkaan
yhteydessä.

käsivarsen luuta (kyynärkellu
ja varpallaluu ja vieressä
sormiluita (luita ei ole
K. Salon analyysissä).

- 1 a rannerengas
- 1 b tekstiili ja tuohi
- 1 c luu

1979

KM 20450
Hollola, Untila
Kirkk'ailan-
mäki

3. bsittain tuhautunut pääkallo,
joka oli maassa sivuttain,
oikealle taipuneena. Pääkalon mis-
kaosassa oli osa miskahtuttuaa.
Tampaus oli tehty jaksamalla hiuk-
set päälle poikittaisessa suun-
massa kahteen osaan, minkä jälkeen
mitä kiennettiin yhteen suuntaan
ja vedettiin sen jälkeen solmulle.
Hiukset ovat olleet pitkät ja mikros-
kooppituttimusten perusteella vaalean-
punertavat, Pl. 1.93-1.96. Päälaessa
oli kiinni arkunpuita, jota on
otettu talteen. Oheen pönnetty molem-
milta puolilta.

1979

SM 20450 Hollola, Untila, Kirkk' ailanmäki	4. oikeaan käsivarteen kuuluneita luita, pituus 21,5 cm. Löytö 90, pl. = 1.99, olkaluu	
	5. Vasempaan käsivarteen kuuluneita luita, mm, olkaniveleen ja kyynä- pään välistä (L. humerus), pituus 19,5 cm, Löytö 91, pl. = 1.97, olkaluu	
	6. oikeaan jalkaan kuuluneita luita, jalaterästä sekä sääri- ja lonkka- osasta. Viimeksi mainittujen pituu- det ovat 31,5 cm ja 24 cm, katkel- mallisia, nivelet ovat tuhoutuneet, Löytö 92, pl. = 1.97, 1.98 ja 1.96, Kiväluu (ei ole Salon tutkimuksessa) ja muita luita ks. sähköinen luettelot	
	7. Vasempaan jalkaan kuuluneita luita, säärestä ja lonkasta, nivelet ovat tuhou- tuneet. Pituuudet 29,5 ja 35 cm, jalka- terän luut puuttuvat, Löytö 93, pl. = 1.97, Kiväluu ja vääriluu.	
	8. Lantioon kuuluneita ^{ja muita} luita, Löytö 94, pl. = 1.96, lantionluita, nikamia, nanteen luu ja kämmenten luita	
Hauta IV	9. Rintalastaan ja selkärankaan kuul- neita luita, Löytö 95, pl. = 1.96 rintarivikamia, rintalasta, nanteen niveluusi, kämmenen luita ja sormiluu. + hammerikamia (ei ol- le Salon analyysissä)	lapaluu, sormiluu, kättiluu, kämmenten luita, kämmenen luita
	10. Rautainen puukoristerä, johon kuuluu tupen osia, mm, pronssiheleitä ja tekstiiliä, puukor alla. skä sormiluita (ei Salon analyysissä) Tarkempia tietoja sähköisessä luettelossa	
uusi numerointi	10 a puukko b tekstiili ja puu c luu	

1979

KM 20450
Hollola, Untila,
Kirkk'ailan-
mäki

11. Hammunvaakuna- aiheinen pronssi-
spiraalikoriste , ja tehostäiliä
lisätietoja sähköisessä luettelossa

12. Pronssi spiraalikoriste
lisätietoja sähköisessä luettelossa

13. Pronssi spiraalikoriste, hammun-
vaakunan muotoisena.
lisätietoja sähköisessä luettelossa

1979

RM 20450 14. Pronssispiraali pötkö ja mustan
Hollola, massan peittävä pronssispiraali täh-
Alntila dykkä. Spiraali pötkön pituus on
Kirkk' 3,6 cm ja halkaisija 5 mm.
aitanmaki: Spiraalin sisältä on villakankaa (3).
Löytö 4:14, pl. 2.19.
lisätietoja sähköisessä luettelossa

15. Spiraali tähdykkä, pronssia, ohuen
pötkö, tekstiiliä ja pronssia, ohuen
pötkö, Löytö oikean lonkan kohdalla.
Koko on cm. Löytö IV:26, pl. = 2.19.
lisätietoja sähköisessä luettelossa

16. Vuuhkamäen pronssispiraali. Löytö
lonkan sisäpinnalta. Löytö ~~IV:27~~^{IV:27}, pl. =
2.19. Ohuen pötkö. Koko 2 x 1,6 cm
lisätietoja sähköisessä luettelossa

17. Tekstiiliä ja pronssispiraaleita
lonkan kohdalla. Löytö 4:13, pl. = 2.15.
uusi numerointi: a) pronssispiraalit
b) tekstiili

18. Ohuesta hopeoidusta kuparista tehty
päihin päin kapeneva rammerengas.
Samantyyppistä tyypistä kuin mo 7.
Rammerengas keskeltä oleva suorakaide
on täytetty meljällä vastakkain ase-

1979

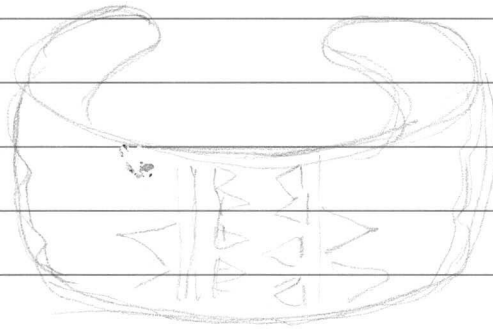
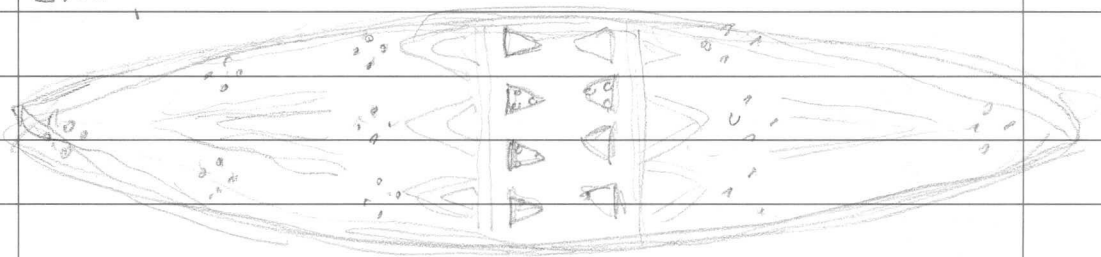
KM 20450

Hollola,
Uuttila,
Kikk'aitan-
mäki.

tetulla, kolmipisteisellä kolmiolaimalla.
Muutoin rannerenkaan koristelu ja siihen
käytetty tekniikka on samanlainen kuin
numeroissa 1 ja 2. Ohuen pinnetty.
Kolmiokuvioon käytetty leimasin on
myös samalla tavalla viällinen
kuin numeroissa 1 ja 2.

Rannerengas oli raimajan oikeassa
kädessä siten, että aukko oli käsi-
rannen sisäpuolella

Rannerenkaan sisällä oli ^{käsivarren tuita (alokumero: 32)} ~~saureluuta~~.
Rannerenkaan koko on 6,5 x 4,2 cm; le-
vein kohta 3,1 cm, löytö 4:10, pl. =
2.15

19. Pronssispiraaleita ja tekstiiliä
Numeron 18 rannerenkaan alta.
Löytö 4:15, pl. = 2.17.

uusi numerointi a) pronssispiraalit
b) tekstiili

20. Pronssinen korvalusikka, joka oli
edellä kuvatus rannerenkaan alla poikittain
Lisätietoja sähköisessä löytötutkimuksessa

1979

M 20450
Hollola
Untila
Kirkkälän
mäki

21. ^{Rautaisen}
Kansiketjun mineli
lisätietoja sähköisessä luettelossa

22. Prourispuu
lisätietoja sähköisessä luettelossa

23. Jummapohjainen mosaiikkisel-
mi lisätietoja sähköisessä luettelossa

24. ^{Mustapohjainen}
Mosaiikkiselmi
lisätietoja sähköisessä luettelossa

25. Floreitti, kuparinen, ohuesta
levystä tehty avoin rannerengas.
Samaa tyypistä kuin numerot 1, 2
ja 18. Leveimmässä keskiosassa
on ratakain kolmioparia. Toimen
pää on irallaan.

lisätietoja sähköisessä luettelossa
uusi numerointi
a) rannerengas
b) tekstiili paperi

26. Hammuraakava- aiheinen prassi-
spiraalikonite. Koko on .
soikean kupurasoljen vierestä. Piirretty
seuraavalle sivulle. Laito 4:5, pl.=2:21.
lisätietoja sähköisessä luettelossa

1979

<p>KM 20450 Flollola, Untila, Kirkk'ailan- maki</p>	<p>:26</p>	<p>27. <u>Trapuboristeimen soikea kupura-</u> ja tekstiiliä <u>solki</u>, prussia, ohuen piinettyä muo- toa, kaksiosinen. Toisessa päässä kolme valamisen yhteydessä synty- myttä reikää. Koko on 4,4 x 8,6 cm. Soljen päällä reunassa on ohutta massaa, tuolta tai vaalea kangasta? Sisäpuolella on ruostumutta meulanjään- nosta sekä ainakin pahta eri tekstiili- lajia: ruskehtavaa palttinasidosta ja kiennettyjä lankoja, jotka ovat poikittai- sessa suunnassa meulaan nähden. Solki on maatumen paakun päällä, missä voi erottaa soljen jättämän vihreän päimeuman sekä siinä vanuttumutta tekstiiliin-jäännöstä, toimikasta; sen keraattis lanka (loimi?) on poikittaisessa asemassa kaudan suuntaan nähden, Myöskin tässä paakas- sa on jäännöstä palttinasidoksisesta kankaasta. Kangasjätteiden alla on luita tai puita?, <small>lisätietoja tekstiilistä sähköisessä luettelossa.</small> Solki oli kaudassa vasemman alkapään pohdalla. Lajit 4:4, pl. = 2.26</p>
<p>28.</p>	<p>:26</p>	<p>28. <u>Trapuboristeinen soikea kupura-</u> <u>solki</u>, prussia, kaksi osimen. Edellä- kuvatun soljen pari. Viereiselle rivul- le piinettyä muotoa, Koko on 8,7 x 4,7 cm Soljen meula on ollut rautaa, mutta se on ruostunut olemattomiksi, Soljen sisä-</p>

1979

KM 20450
Hollola,
Untila,
Kirkk'aitan
mäki

puolella on seuraavat tekstiili-kenokset:
Molemmissa päissä on tummaa toimikasta,
josta kenattu loimi on kulkenut haudan
poikkipuunnassa, leulan kohdalla on palanen
harrakkaa kangasta (pattina sidos?). Lisäksi
soljen alla oli inallisia paksima pattinaa
ja toimikasta.

Solbi löytyi oikean olkapään kohdalta.
löytsö 4:3, pl. = 2.19.^{2.22} Samaan löytöyhtey-
teen kuuluu sormen nivel (*kylkiluun palasia
ja selkä rangan nivel. :28

lisätietoja tekstiileistä sähköisessä luettelossa.
*) Luut kylkiluita, kämmenen luuta, vasemman
pöntein iso hanneluu, sormiluu ja rintarivikamnia
Näistä luista vain nikamat on mainittu
K. Salon luuanalyysissä.

1979

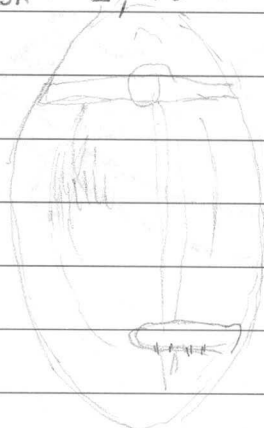
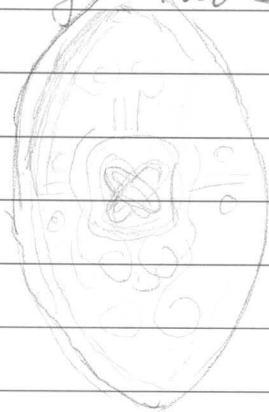
M20450 36. biteaan jalkaan kuuluneita
luita,
 jaettu neljään alaanumeron a-d
 ks. sähköinen luettelo

37. Vasempaan jalkaan kuuluneita
luita, ks. sähköinen luettelo

Hauta V

38. Pautaisen puikon terä. Säilyi
 vasemman kyynärpään kohdalta.
 kärki ylöspäin. Illa puuta. Löytö 5:1, pl. 2.20

39. Hauhan ryhmään kuuluva oikea
kupurasolki, prussia. Säilyi vasem-
 man käsivarren ^{olkaluun} sivusta. Oheus
 piinetty. Myöskin meula on hyvin säily-
 myt ja samanväristä, hopeista ^(harmaasta piinhattua) pronssia
 kuin solki. Soljen koko on 5,6 x 3,2. Meulan pi-
 tuis on 3,2 cm. Sisäpuolella vähän tekstiili jäänn-
 östä. Löytö mo 5:2, pl. = 2, 16.

Huom!
 jaettu
 a) solki
 b) tekstiili

40. Tekstiiliä ^{olkaluun} käsivarren luun sivusta,
 soljen vierestä

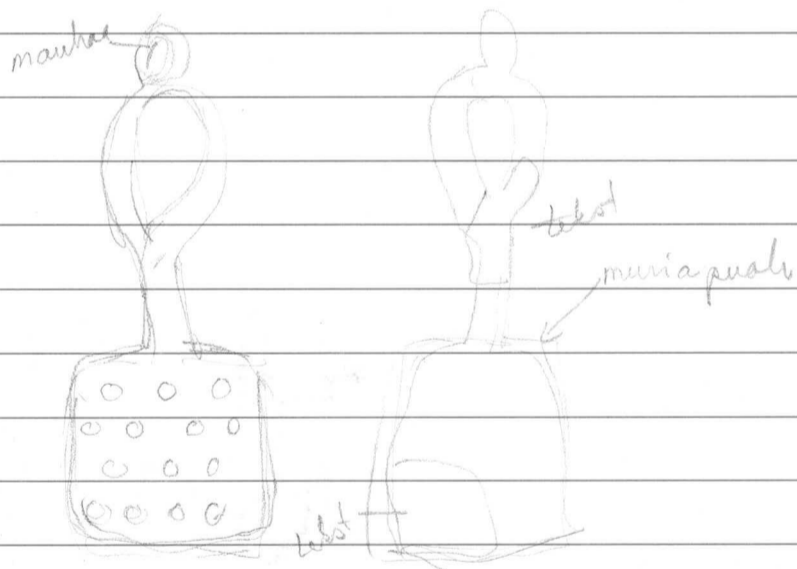
1979

KM 20450
Hollola,
Untila,
Kirkkoi-
mäki

41. Umpimainen pronssisormus. Sen yhteydessä palanen spiraaliketju. Ohteen piirretty. Koko on löyly $5:4$, pl. = 2.19, Sormus oli oikealla kädessä. Sen sisällä oli luuta.

a) sormus ja spiraali
b) tekstiili ja luut

42. Pronssimen lapioriipus, sekä siihen mahkehihvalla kiinnitetty pronssispiraaliketju. Ohteen piirrettyä muotoa. Riipuksen alla oli paksimittistä tekstiiliä ja kannatinlenkin sisältä maahan jäännöistä. Pituus 7,1 cm; Lapiososan koko on $2,6 \times 2,4$. Riipus löytyi oikealta sivulta, rinnan kohdalta. Löyly $5:5$, pl. = 2.21.

43.-44. Ketjunkannattaja, pronssia, Kannattaja on ollut kiinnitettynä pronssispiraalimaanahan. Ks. piirrostä seuraavalla sivulla. Mauhka on katkennut solmun kohdalta. Spiraalin pronssimauhka on tehty poikkileikkaukseltaan segmentin muotoinen. Ketjunjakaja on valettu. Sen koko on $4,00 \times 3,3$ cm. Ketjun pituus on 9,8 cm ja leveys 0,5 cm.

Huom!
Lokanumerot
43 ja 44
jaetta
selkeästi
erikseen
sähköisten
luetteloon

44
a) pronssi
b) tekstiili

Ketjunkannattajan päältä löytyi paksimittistä tekstiiliä. Pöytä oli raivonnan oikealla puo-

1979

KM 20450

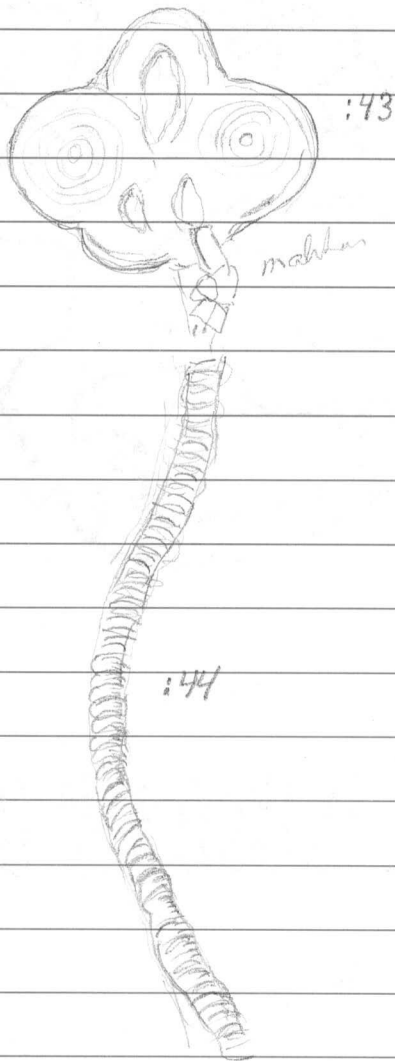
lolla. Löyly 5:6, pl. = 217 - 2.23,

Hollola,

Untila,

Kikk'ailan

mäki

45. Hauhan ryhmään kuuluva pronssinen
soikea kupurasolki. Löytyi oikean
olkan ~~solkusta~~ ^{solkusta} pohjalta. Jina-sekoitteista
hopeanväristä pronssia. Oheis piirrettyä
muotoa.

Lisää sähköisessä luettelossa

numerointi

a) solki

b) tekstili

c) luv

1979

KM 20450

Hollola,
Uutela,

Kirkk'ailan-
mäki

46. Rautaveitri, löytyi vasemman
lonkkaluun päältä. Koko on
Löytö 5.7

47. Pronssinen kolmoiskehmi setä
pienikokoista ^{nen} ~~kehmiä~~. Löytö 5:9 ab
2.17-2.18

Kuusi

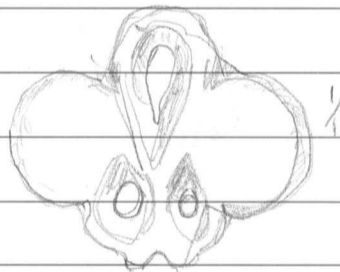
48. a) Vuosi helmeä ja pronssispiraalia,

b) lannerikama

ks. sähköinen luettelo

49. Kaksoispiraalin muotoinen
ketjun kannattaja, Hopean väristä
pronssia. Valettu. Oheen pinnetty,
Kuulua mahdollisesti hauta II:n
kalustoon, vaikka se löytyi ulkopuolelta,
Ruutu 8-L, pl. = 2.03. Koko on 3,3 x
3,9 cm.

löytö 22

50. Rautavanas, Kuulua mahdollisesti
hauta II:een. Löytyi haudan poh-
joispäästä. Pituus koko 7,6 x 7,7 cm
Ruutu 8-L, pl. = 2.04, löytö 32

51. Pronssispiraali, Kuulua mahdollisesti
hauta II:een. Pituus on löytö 33 2 kpl
ks. sähköinen

52. Pronssispiraalia. Kuulua mahdolli-
sesti hauta II:een, löytö 50
ks. sähköinen

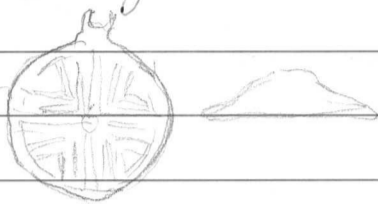
1979

<p>KM 20450 Hollola, Urttila, Kirkk'ailan mäski</p>	<p>Kämmenen + rantien luuta, Pronssi- 53. Pääkallon luuta, ^{pronssi}spiraalia + sormenluuta ja kylkiluuta, Pl = 2.15,</p>	<p>53 a) spiraali b) luuta c) helmiä d) pääkallon e) ... luuta</p>
	<p>54. ^{Ranteen} ~~Sormen~~ luuta, Pl. = 2.11 - 2.13.</p>	
	<p>55. <u>bicean käden luuta,</u></p>	<p>ks.</p>
	<p>56. <u>Vasemman käden luuta,</u></p>	<p>Sähkönen luettelo</p>
	<p>57. <u>Rintalastan kuulumeila luuta</u> ja muita sekalaisia luuta mm. jalka, ritarina ym.</p>	
	<p><u>Intolöytöjä (todennäköisesti tuhoutuneista haudoista)</u></p>	
	<p>58. <u>Pronssihela,</u> ks. sähköinen</p>	
	<p>59. ^{kuu} <u>Piispala,</u> Ruutu 8-2, löyö 2, pl. = 1.85.</p>	
	<p>60. <u>Pronssihela,</u> kaulamaunan koriste. Koboro on, ^{sheen} piinretty. Ruutu 8-2, löyö 3, pl. = 1.91.</p>	<p>a) hela b) tekstiiliä</p>
	<p>61. <u>Linturiekas,</u> pronssia ks. sähköinen</p>	

1979

KM 20450
Hollola,
Untila,
Kikk'ailan
mäki

62. Pyöreä kupera pintainen pronssi-
sivipus. Oheen piirrettyä muotoa.
Valettu. Kammatin kirkki on mustunut
riikki. Koko on 2,1 x 2,1 cm. Runko
8-M, pl. = 1.73, löytö 18.

63. Rautamaula.
Runko 8-M. Löytö 19, pl. = 1.74

64. Saviastian pala, löytö 27.

65. Rautaveitri; pituus on haudasta 5?
Löytö 28, runko L-8, pl. = 1.89.

66. Rautamaula, pituus on cm.
Löytö 29, runko L-8, pl. = 2.01.

67. Rautaveitri, pituus on
Löytö 39, runko 8-K, pl. = 2.08.

68. Helmi, lasimassa
Löytö 55, runko 8-L, pl. = 2.12.

69. Soikea kuprasalvi, pronssia,
oheen piirretty, sisällä tyhjiä.
Kaula rautaa, sisällä muuttanut kiinnittymällä
rauta ja tekstiilin jäännöksi, 2 kiinettä, 3 kerat-
tua lankeaa.

Soikeassa päässä reikä, valuvika.
Koko on 6,8 x 3,8 cm;
Korkeus .

Runko M-8, pl. 1.71.

1979

<p>KM20450 Hollole, Urttila Kirkk'ailan mäki</p>	<p>70. Pronssi-<u>spiraalia</u> sisällä lankaa</p>	<p>löyts 23, runtu M-8, pl.= 1.72</p>
	<p>~~Luntajöjä esineettömistä haudoista~~</p>	
	<p><u>Hauta VI</u></p>	
	<p>71. Huonosti säilynyttä luuta, kaksi palaa, pl.=1.71, löyts ~~52~~ runtu 9-M, 8m?</p>	
	<p>72. 8 pl. raajan luuta, pl.=1.73, löyts ~~52~~₅₁, runtu 9-M, 8m?</p>	<p>katso tarkemmin</p>
	<p>73. 2 palaa raajan luuta, pituudet 10 cm ja 11 cm, Pl.= 1.72, löyts 73, runtu 9-M, 8m?</p>	<p>sähköistä luettelosta</p>
	<p>74. Huonokuntoisia mustuneita raajan kauluneita luuta, Pl.=1.72, löyts 74, runtu 9-M, 8m?</p>	
	<p>75. Raajan luuta, Pl.=1.70, löyts 75, runtu 9-M, 8m?</p>	
	<p><u>Hauta VII</u></p>	
	<p>76. ks. sähköinen luettelo</p>	
	<p>77. ks. sähköinen luettelo</p>	

1979

KM 20450

Haarta VII

Hollola,
Urttila,
Kirkk'ailan
mäki'

78. Pääkallon luuta, maassa sivut
lain, löytö 76, pl. = 1.68 - 1.69 - 1.72,
Ruutu 9-M

79. Vasemman käsivaren luuta,
Ehjin luv 22 cm p. löytö 77, pl. =
1.73. Ruutu 9-M

80. 4 pientä luumäntä, oikeasta
kädestä. Ruutu 9-M, löytö 79, pl. =
1.68 - 1.69.

81. Pikeaan jalkaan kuuluneita
luuta, Pisin luum pituus 30 cm.
Löytö 57, pl. 1.73, ruutu 9-M

82. Smallisia luuta, löytö 58, pl. =
1.68 - 1.69, ruutu 9-M,

ks.
sähköinen
luettelot

Haarta VIII

lopuk sähköisessä luettelossa
alanumerot : 200 asti